

brug, vil det formentlig vise sig, at det Beløb, som Kreditforeningen kommer til at udlåne i de her i Planen ommeldte Ejendomme, ikke vil overstige det Beløb, som Kreditforeningerne nu i Almindelighed udlåne i saadanne Ejendomme. At Direktørerne for de tvende bestaaende Husmandskreditforeninger, som ovenfor bemærket, have kunnet tiltræde Planen og den foreslaaede Størrelse af Kreditforeningslaanene, tjener formentlig ogsaa til at vise, at Foreningernes Risiko ved at yde Laanene ikke kan antages at ville blive for stor.

Derimod er man ikke blind for, at Planen er vidtgaende med Hensyn til Størrelsen af den Sum, der af Staten foreslaas udlånt i Husmandslodderne.

Som foran omtalt er det navnlig om dette Spørgsmaal i Forbindelse med Spørgsmaalet om Forrentningen og Afdragningen af Laanet fra Statskassen, at Enighed ikke har kunnet opnaas blandt Kommissionens Medlemmer.

Mindretallet har her foreslaaet, at Staten skulde udlåne $\frac{6}{20}$ af Burderingssummen, saaledes at altsaa Resten $\frac{14}{20}$ af Burderingssummen skulde præsteres af Landarbejderen selv.

Efter Flertallets Mening ere derved, som anført i de indledende Bemærkninger, Fordringerne til Landarbejderne stillede for højt. Fordrer man, at Landarbejderen selv skal møde med 7 à 800 Kr., vil man udelukke en stor Mængde Landarbejdere fra at komme i Betragtning, og det netop dem, der mest trænge til at hjælpes, særlig de gifte Landarbejdere, der kun yderst sjældent ville kunne præstere den af Mindretallet krævede Kapital. Den Landarbejder, der paa en eller anden Maade har skaffet sig en saadan Kapital, har i alt Fald en Mulighed for at kunne hjælpe sig selv. For hans Skyld er der næppe særlig Grund til at lade Staten bringe noget Offer. Skal Staten bringe et Offer, maa det være for at hjælpe den, der fortjener at hjælpes, uden at kunne hjælpe sig selv.

Flertallet har derfor, som alt bemærket, foreslaaet Statslaanets Størrelse fastsat til $\frac{9}{20}$ af Burderingssummen, idet man mener, at de resterende $\frac{11}{20}$ vil udgøre det Tilskud, man med Billighed kan fordrø af Landarbejderen selv, navnlig ogsaa under Hensyn til, at Afdgangen til at erhverve Jord efter Planen kun skal staa aaben i 5 Aar (§ 16) og Landarbejderne derfor ville være afstaaerne fra at sammenpære nogen større Kapital med det Formaal at erhverve Jord i Henhold til Planen. Det maa derhos erindres, at Landarbejderen foruden de $\frac{9}{20}$ af Burderingssummen for Huset med Jordlod, Besætning og Inventarium, endvidere maa raade over de fornødne Midler til Køb af Judo samt til Driftskapital.

At Staten ved at udlåne $\frac{9}{20}$ af Burderingssummen paa 2den Prioritet efter Kreditforeningslaanet løber en Risiko, kan ikke nægtes, men man skal i saa Henseende dog henvise til:

at der her, foruden en nøjagtig Burdering af de Ejendomme, hvori Udlaanene skulle ske, tillige foretages en streng Sigtning af de Mænd, til hvem Ejendommene overdrages, saaledes at det forhaabentligvis bliver den bedste Del af Landarbejder-Befolkningen, der bliver Ejere af disse Huslodder,

at det fitres, at de paaqaeldende Ejere ved Ejendommens Overtagelse økonomisk blive saaledes situerede, at de kunne blive ved Ejendommen, jfr. §§ 14 og 15, og

at der forudtættes at finde et mere indgaaende Tilsyn Sted med disse Ejendomme og den paa samme førte Bedrift, end ellers er Tilfældet med de Ejendomme, hvori der sker Udlaan fra Kreditforeningerne, jfr. §§ 21 og 23.

Naar hertil kommer, at det, som ovenfor bemærket, erkendes fra alle Sider og ogsaa er bleven fremhævet af Direktørerne for de to Husmandskreditforeninger, at Erfaringen har vist, at Ejendomme paa 3 à 4 Tdr. Land Middeljord til en Værdi af ca. 4,000 Kr. ere de sikreste og solideste Ejendomme i Landet, har Flertallet, som sagt, ikke fundet Betænkelse ved at foreslaa, at Staten yder Laan af den omhandlede Størrelse. At Staten af og til kan faa Tab ved disse Udlaan, er vel ikke ubeløst, men man tror sikkert, at dette vil ske meget sjældent.

I Paragraffen er det fastsat, at der ved Udbetalingen saavel af Kreditforeningens som af Statens Laan tilbageholdes en forholdsmaessig Del af hvert af disse til Anvendelse til Bygninger, Besætning og Inventarium, beregnet efter, hvad der ifølge den i § 10 ommeldte Burderingsforretning vil medgaa i disse Djemed; denne Del af Laanet kommer først til Udbetaling, naar det ved en af Kreditforeningens Burderingsmænd foretaget ny Burdering af den færdige Ejendom er godtgjort, at Bygningerne ere forsvaerligt opførte, og at Ejendommen er forsynet med Besætning og fornødent Inventar.